

Vlaanderen
is landbouw & visserij

BEDRIJFSECONOMISCHE RESULTATEN EN TECHNISCHE KENGETALLEN VLAAMSE LAND- EN TUINBOUW

**Methodologisch achtergronddocument
voor de resultaten op basis van
het landbouwmonitoringsnetwerk**

**DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ**

www.vlaanderen.be/landbouw

BEDRIJFSECONOMISCHE
RESULTATEN EN
TECHNISCHE
KENGETALLEN
VLAAMSE LAND- EN
TUINBOUW

Methodologisch achtergronddocument
voor de resultaten op basis van het
Landbouwmonitoringsnetwerk

Colofon

Samenstelling

Departement Landbouw en Visserij

Verantwoordelijk uitgever

Patricia De Clercq

Depotnummer

D/2023/3241/042

Lay-out

Vlaamse overheid

Voor meer informatie over het rapport kunt u contact opnemen met de auteur(s) van het rapport GOEDELE.VRINTS@LV.VLAANDEREN.BE. Ons generiek adres is KENNIS@LV.VLAANDEREN.BE.

U vindt onze rapporten terug op:

WWW.VLAANDEREN.BE/LANDBOUW/STUDIES

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Departement Landbouw en Visserij (2023) Bedrijfseconomische resultaten en technische kengetallen Vlaamse land en tuinbouw. Methodologisch achtergronddocument voor de resultaten op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk, Brussel.

Graag vernemen we het als u naar dit rapport verwijst in een publicatie. Als u een exemplaar ervan opstuurt, nemen we het op in onze bibliotheek.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Indien u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u hierbij graag helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

Deze publicatie werd door het Departement Landbouw en Visserij met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze publicatie. De gebruiker van deze publicatie ziet af van elke klacht tegen het Departement Landbouw en Visserij of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

In geen geval zal het Departement Landbouw en Visserij of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

INHOUD

VOORWOORD	1
1 INLEIDING	2
2 METHODOLOGIE	3
2.1 SELECTIE BEDRIJVEN EN AFBAKENING BEDRIJFSTAKKEN	3
2.1.1 Dierlijke productie	3
2.1.2 Plantaardige productie	5
2.2 OPBOUW RESULTATENREKENING	7
2.2.1 Algemeen	7
2.2.2 Beschrijving opbrengstenposten	8
i. Melkvee	8
ii. Vleesvee	9
iii. Varkenshouderij	13
iv. Pluimvee	14
v. Gewassen	14
Variabele kosten	15
i. Dierlijke productie	15
ii. Gewassen	16
Vaste kosten	18
Vergoeding eigen arbeid	19
2.2.3 Delers	20
2.3 ECONOMISCHE EN TECHNISCHE KENGETALLEN	21
2.3.1 Algemeen	21
2.3.2 Verklaring van kengetallen	21
2.4 SPREIDING VAN DE RESULTATEN	34

VOORWOORD

We willen alle deelnemers van het Landbouwmonitoringsnetwerk en boekhouders van het Departement Landbouw en Visserij bedanken voor het nauwgezet bijhouden van de landbouwboekhoudingen. Dit rapport kon enkel tot stand komen door hun onvoorwaardelijke inzet.

1 INLEIDING

Vanuit het beleid en de verschillende stakeholders in de land- en tuinbouw is er een grote vraag naar cijfers voor de verschillende sectoren en inzicht in de economische situatie.

Dit rapport en de daarbij horende cijfers leveren hieraan een bijdrage. Het rapport beschrijft de methodologie voor de resultaten op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk. De resultaten zelf worden op de website www.vlaanderen.be/landbouwcijfers gepubliceerd, zodat u altijd de meest recente cijfers kan consulteren.

De cijfers bieden een overzicht van opbrengsten, kosten en marges van een groot aantal sectoren in land- en tuinbouw. Deze economische resultaten worden aangevuld met de belangrijkste technische en economische kengetallen. Bovendien wordt de spreiding tussen de bedrijven aangetoond door zowel de resultatenrekeningen als de kengetallen op te delen in verschillende groepen.

De cijfers worden weergegeven voor de dierlijke productie (varkens, rundvee, pluimvee), akkerbouw, fruit en groenten in openlucht. De resultaten zijn afkomstig van een 600-tal land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). Het LMN wordt beheerd door het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid. Het vloeit voort uit de verplichting om bedrijfseconomische gegevens aan te leveren aan het Informatienetwerk Landbouwboekhoudingen (ILB) of Farm Accountancy Data Network (FADN) van de Europese Commissie.

De resultaten die weergegeven worden, zijn op basis van bedrijfstakniveau en niet op basis van bedrijfsniveau. De economische resultaten zeggen bijgevolg iets over de specifieke tak van het bedrijf en niet over de economische situatie van het volledige bedrijf. Daarvoor dienen alle aparte bedrijfstakken in rekening genomen te worden. De rekening op bedrijfsniveau kunnen teruggevonden worden op <http://www.vlaanderen.be/landbouwcijfers>.

In dit rapport gaan we in eerste instantie in op de selectie van de bedrijven en de afbakening van de bedrijfstakken. Vervolgens bespreken we de opmaak van de resultatenrekening en verduidelijken de opbrengsten en kostenposten. We geven ook uitleg over de verschillende delers die in de resultatenrekeningen gebruikt worden. Daarna komen definities van de kengetallen aan bod. Tot slot lichten we toe hoe de opdeling in groepen gebeurt.

- Vleesvarkens op contract

De bedrijfstak vleesvarkens op contract wordt opgenomen. Enkel bedrijven met minstens 150 vleesvarkens op contract worden geselecteerd.

2.1.1.2 Rundvee

- Gesloten vleesveehouderij

De bedrijfstakken zoogkoeien, vaarzen van zoogkoeien en stieren van zoogkoeien en dekstieren worden opgenomen. Er moeten minstens 10 zoogkoeien zijn en niet meer dan 25% van de zoogkoeien mag aangekocht zijn. Daarnaast wordt een gesloten bedrijf gedefinieerd als een bedrijf waarbij minder dan 25% van het jongvee aangekocht of verkocht wordt. De voorwaarde wordt afzonderlijk opgelegd voor het mannelijk en het vrouwelijk jongvee. Het percentage wordt berekend als de verhouding aangekocht jongvee van minder dan 1 jaar oud ten opzichte van de som van het aantal geboren jongvee en het aantal aangekocht jongvee van minder dan 1 jaar, en als de verhouding verkocht jongvee van minder dan 1 jaar oud ten opzichte van de som van het aantal geboren jongvee en het aantal aangekocht jongvee van minder dan een jaar (verminderd met het aantal gestorven jongvee)

- Zoogkoeien (incl. vrouwelijk jongvee)

De bedrijfstakken zoogkoeien en vaarzen van zoogkoeien worden opgenomen. Er moeten minstens 10 zoogkoeien zijn en niet meer dan 25% van de zoogkoeien mag aangekocht zijn.

- Stieren zoogkoeien

De bedrijfstak stieren van zoogkoeien wordt opgenomen. Er moeten minstens 10 stieren zijn en minder dan 25% van de stieren mag aangekocht of verkocht worden. Dat wordt berekend als de verhouding aangekocht jongvee van minder dan 1 jaar oud ten opzichte van de som van het aantal geboren stieren en het aantal aangekochte stieren van minder dan 1 jaar, en de verhouding verkocht jongvee van minder dan 1 jaar oud ten opzichte van de som van het aantal geboren jongvee en het aantal aangekocht jongvee van minder dan een jaar (verminderd met het aantal gestorven stieren). Het gaat hier dus om bedrijven die in hoofdzaak stieren geboren op het eigen bedrijf afmesten.

- Aankoop vleesstieren

De bedrijfstak stieren van zoogkoeien wordt opgenomen. Enkel bedrijven met minstens 10 stieren worden beschouwd. In tegenstelling tot de vorige categorie gaat het om bedrijven die vooral stieren van een bepaalde leeftijd aankopen en verder afmesten. Daarnaast worden enkel bedrijven opgenomen waarbij meer dan twee derde (66%) van de stieren aangekocht wordt.

- Vaarzen zoogvee

De bedrijfstak vaarzen van zoogkoeien wordt opgenomen. Enkel bedrijven met minstens 10 vaarzen worden opgenomen.

Voor deze bedrijfstak worden geen opbrengsten weergegeven omdat het veelal om interne overgangen gaat waarbij tabelwaarden gebruikt worden in plaats van werkelijke verkoopprijzen. Bovendien is de opfok van het jongvee veelal geen doel op zich, maar staat het in functie van de vleesproductie.

- Vleeskalveren

De bedrijfstak vleeskalveren wordt opgenomen. Enkel bedrijven met minstens 200 vleeskalveren worden opgenomen. De dieren worden gehouden ten behoeve van de productie van kalfsvlees.

- Vleesveehouderij verkoop stierkalveren

De bedrijfstakken zoogkoeien, vaarzen van zoogkoeien en stieren van zoogkoeien en dekstieren worden opgenomen. Hierbij worden voorwaarden opgelegd, nl. dat er minstens 10 zoogkoeien en niet meer dan 25% van de zoogkoeien mag aangekocht zijn. Daarnaast geldt dat minstens 75% van de mannelijke stieren die verkocht worden stierkalveren zijn (i.e. stieren jonger dan 1 maand op het moment van verkoop).

Deze bedrijven worden aanzien als niet-gesloten vleesveehouderijbedrijf en verschillen hierbij dus duidelijk van de gesloten vleesveebedrijven.

- Melkvee

De bedrijfstakken melkkoeien, vaarzen van melkvee, stieren van melkvee, reforme melkkoeien en dekstieren worden opgenomen. Enkel bedrijven die minstens 100.000 liter melk produceren en waarbij de gemiddelde melkproductie per koe boven de 4.000 liter per koe ligt worden geselecteerd.

- Melkkoeien

De bedrijfstakken melkkoeien en reforme melkkoeien worden opgenomen. Enkel bedrijven die minstens 100.000 liter melk produceren en waarbij de gemiddelde melkproductie per koe boven de 4.000 liter per koe ligt worden geselecteerd.

- Vaarzen melkvee

De bedrijfstak vaarzen van melkvee wordt opgenomen. Enkel die bedrijven waarbij de verhouding vaarzen t.o.v. melkkoeien minstens 50% is, worden geselecteerd.

Voor deze bedrijfstak worden geen opbrengsten weergegeven omdat het veelal om interne overgangen gaat, waarbij tabelwaarden gebruikt worden in plaats van werkelijke verkoopprijzen. Bovendien is de opfok van het jongvee geen doel op zich, maar staat het in functie van de melkproductie.

2.1.1.3 **Pluimvee**

- Legpluimvee

De bedrijfstak legpluimvee wordt opgenomen. Enkel de bedrijven met scharrelkippen en minstens 5.000 stuks legpluimvee worden opgenomen.

- Slachtpluimvee

De bedrijfstak slachtpluimvee wordt opgenomen. Enkel de bedrijven met minstens 5.000 stuks slachtpluimvee worden opgenomen.

2.1.2 **Plantaardige productie**

2.1.2.1 **Voedergewassen**

Volgende bedrijfstakken worden besproken:

- Weiden
- Grasklaver
- Deegrijpe maïs
- Haver
- Luzerne
- Triticale

- Voederbieten

Bij de voedergewassen wordt enkel een kostprijsanalyse weergegeven en komen de opbrengsten niet aan bod omdat ze hoofdzakelijk voor intern gebruik zijn.

2.1.2.2 Akkerbouw

Er wordt enkel rekening gehouden met de marktbaar gewassen, waarbij rekening gehouden wordt met een minimum oppervlakte. Volgende bedrijfstakken worden besproken.:

- Bewaaraardappelen (verschil tussen vroege aardappelen en bewaaraardappelen wordt gemaakt op basis van tijdstip ras/oogsttijdstip) (> 0.5 ha)
- Vroege aardappelen (geen primeur) (>0.25 ha)
- Korrelmaïs (>0.5 ha)
- Chicorei (>0.5 ha)
- Spelt (>0.5 ha)
- Suikerbieten (>0.5 ha)
- Wintergerst (>0.5 ha)
- Wintertarwe (>0.5 ha)
- Zomertarwe (>0.25 ha)

2.1.2.3 Volleveldsgroenten

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen groenten voor de versmarkt (intensief) en groeten voor de industrie (extensief). Indien er geen onderscheid bijstaat, worden deze samengenomen. Volgende bedrijfstakken worden besproken:

- Zaaiajuinen extensief (> 0.5 ha)
- Groene bonen extensief (> 0.5 ha)
  - o Bijkomende opsplitsing voor diepvries industrie
- Groene erwten extensief (> 0.5 ha)
  - o Bijkomende opsplitsing voor diepvries en conserven
- Bloemkool intensief (> 0.1 ha)
- Bloemkool extensief (> 0.5 ha)
- Prei intensief (> 0,1 ha)
- Prei extensief (> 0.5 ha)
- Spinazie extensief (> 0.5 ha)
- Wortelen extensief (> 0.5 ha)

Vereenvoudigde weergave resultatenrekening

Resultatenrekening
Totale opbrengsten (1)
Totale variabele kosten (2)
Bruto saldo (3) = (1) – (2)
Totale vaste kosten (4)
Familiaal arbeidsinkomen (5) = (3) – (4)
Vergoeding eigen arbeid (6)
Netto bedrijfsinkomen (7) = (5) – (6)

Bedrijven met een buitengewone waarde of outlier (i.e. rekenkundig gemiddelde ± 4 maal de standaardafwijking) wat betreft de totale opbrengst of het totaal van de variabele / vaste kosten worden in hun totaliteit niet meegenomen. Voor de bedrijfstakken waar slechts een beperkt aantal waarnemingen zijn, is een meer diepgaande kwaliteitscontrole en outlieranalyse toegepast.

De berekeningen van het gemiddelde van alle bedrijfstakken gebeurt op basis van het gewogen gemiddelde. Het gewogen gemiddelde houdt rekening met de grootte van de bedrijfstak. De wegingsfactor is de gebruikte deler. Bijvoorbeeld: de kosten en opbrengsten van een bedrijf met veel hectares suikerbieten, zullen meer doorwegen dan de kosten en opbrengsten van een bedrijf met minder hectares suikerbieten.

De resultaten die weergegeven worden, kunnen hier en daar lichtjes verschillen van vroegere weergaven. Een wijziging van boekhoudpakket en de daarbij horende dataverwerkingsmodellen liggen hier aan de basis. Indien er principiële wijzigingen zijn toegepast, worden deze vermeld bij de beschrijving van de opbrengsten en kostenposten.

2.2.2 Beschrijving opbrengstenposten

De omzet en aanwas uit opbrengstenrubriek worden apart per bedrijfstak of bedrijfstakgroep verklaard.

i. Melkvee

a) Melkvee (inclusief jongvee en dekstieren)

Omvat de bedrijfstakken melkkoeien, vaarzen melkvee, stieren melkvee, dekstieren

Verkoop melk:

De waarde van de melk verkocht aan de melkerij of via thuisverkoop, verbruikt in het huishouden of gevoederd aan het jongvee, inclusief kwaliteitspremies.

Totale omzet en aanwas:

Verkoop dieren: Hier worden de werkelijke verkopen geboekt van de melkkoeien en het jongvee en de noodslachtingen.

Mogelijke interne verkoop dieren (overgangen) die hier kunnen voorkomen:

- van melkkoeien naar zoogkoeien

Totale omzet en aanwas:

Verkoop stieren: Hier worden de werkelijke verkopen geboekt en noodslachtingen.

Eventuele Interne verkoop dieren (overgangen) die kunnen voorkomen:

- Van stieren zoogkoeien naar ossen zoogkoeien
- Van stieren zoogkoeien naar dekstieren vleesvee

Verkoop vaarzen en zoogkoeien: Hier worden de werkelijke verkopen de vaarzen en de zoogkoeien geboekt.

Eventuele interne verkoop dieren (overgangen) die kunnen voorkomen:

- Van vaarzen zoogkoeien naar vaarzen melkkoeien
- Van zoogkoeien naar melkkoeien

Aankoop dieren: Hier worden de werkelijke aankopen geboekt van zoogkoeien en jongvee.

Interne aankoop dieren (overgangen):

- Van melkkoeien naar zoogkoeien
- Van vleeskoeien naar zoogkoeien
- Van vaarzen melkkoeien naar vaarzen zoogkoeien

Inventarisverschil veestapel: Dit is het waardeverschil van de dieren aanwezig op het einde van het boekjaar t.o.v. de dieren aanwezig in het begin van het boekjaar.

Zoogkoeienpremie:

De waarde van de gekoppelde zoogkoeienpremie.

b) Zoogkoeienhouderij (zoogkoeien en vaarzen)

Omvat de bedrijfstukken zoogkoeien en vaarzen van zoogkoeien.

Totale omzet en aanwas

Verkoop stierenkalveren: Omdat bij de bedrijfstukgroep *zoogkoeienhouderij* enkel de bedrijfstuk zoogkoeien en vaarzen opgenomen wordt, worden de geboortes van stieren geboekt onder verkoop stierkalveren. De geboortes van stieren, die direct overgaan naar de bedrijfstuk stieren, is dus een opbrengst bij zoogkoeien.

Verkoop vaarzen en zoogkoeien: Hier worden de werkelijke verkopen van de vaarzen en de zoogkoeien geboekt

Eventuele interne verkoop dieren (overgangen) die kunnen voorkomen:

- Van vaarzen zoogkoeien naar vaarzen melkkoeien
- Van zoogkoeien naar melkkoeien

Aankoop dieren: Hier worden de werkelijke aankopen geboekt van zoogkoeien en vaarzen.

Eventueel interne aankoop dieren (overgangen) die kunnen voorkomen:

- Van melkkoeien naar zoogkoeien
- Van vleeskoeien naar zoogkoeien
- Van vaarzen melkvee naar vaarzen zoogkoeien

e) Aankoop vleesstieren

Omvat de bedrijfstak vleesstieren.

Totale omzet en aanwas:

Verkoop Stieren: Hier worden de werkelijke verkopen van vleesstieren geboekt.

Aankoop Stieren: Hier worden de waarden van de aangekochte vleesstieren geboekt.

Inventarisverschil veestapel: Dit is het waardeverschil van de vleesstieren aanwezig op het einde van het boekjaar t.o.v. de vleesstieren aanwezig in het begin van het boekjaar.

f) Vleeskalveren

Omvat de bedrijfstak vleeskalveren.

Opbrengsten voergeld: de vleeskalverhouders krijgen een vergoeding per dierplaats. De integrator levert het voeder en de diergeneeskundige begeleiding. De opbrengsten- en kostenstructuur is bij deze bedrijfstak niet te vergelijken met de andere bedrijfstakken binnen de vleesveehouderij.

Slachtpremie kalveren, terugbetaling slachtpremie kalveren en terugbetaling historische slachtpremie kalveren

g) Vleesveehouderij verkoop stierkalveren

Omvat de bedrijfstakken zoogkoeien, vaarzen van zoogkoeien en stieren van zoogkoeien en dekstieren

Totale omzet en aanwas:

Verkoop stieren: Hier worden de werkelijke verkopen geboekt van de stierkalveren en eventuele langer aangehouden stieren en noodslachtingen.

Verkoop vaarzen en zoogkoeien: Hier worden de werkelijke verkopen de vaarzen en de zoogkoeien geboekt.

Eventuele interne verkoop dieren (overgangen) die kunnen voorkomen:

- Van vaarzen zoogkoeien naar vaarzen melkkoeien
- Van zoogkoeien naar melkkoeien

Aankoop dieren: Hier worden de werkelijke aankopen geboekt van zoogkoeien en jongvee.

Interne aankoop dieren (overgangen):

- Van melkkoeien naar zoogkoeien
- Van vleeskoeien naar zoogkoeien
- Van vaarzen melkkoeien naar vaarzen zoogkoeien

Inventarisverschil veestapel: Dit is het waardeverschil van de dieren aanwezig op het einde van het boekjaar t.o.v. de dieren aanwezig in het begin van het boekjaar.

Zoogkoeienpremie:

De waarde van de gekoppelde zoogkoeienpremie.

Inventarisverskil veestapel: Dit is het waardeverschil van de dieren aanwezig op het einde van het boekjaar t.o.v. de dieren aanwezig in het begin van het boekjaar. De waarde van fokdieren wordt gewaardeerd aan een tabelwaarde. De waarde van het gebruiksvet wordt gewaardeerd aan de marktwaarde op 31 december.

iv. Pluimvee

a) Legpluimvee

De bedrijfstak legpluimvee wordt opgenomen

Verkoop eieren:

De waarde van de verkochte consumptie-eieren, of via thuisverkoop of gebruikt in het huishouden.

Totale omzet en aanwas

Verkoop dieren: werkelijke verkopen

Aankoop dieren: werkelijke aankopen

Inventarisverskil veestapel: Dit is het waardeverschil van de dieren aanwezig op het einde van het boekjaar t.o.v. de dieren aanwezig in het begin van het boekjaar. De waarde van fokdieren wordt gewaardeerd aan een tabelwaarde. De waarde van het gebruiksvet wordt gewaardeerd aan de marktwaarde op 31 december.

b) Slachtpluimvee

Totale omzet en aanwas

Verkoop slachtpluimvee: werkelijke verkopen

Aankoop dieren: werkelijke aankopen

Inventarisverskil veestapel: Dit is het waardeverschil van de dieren aanwezig op het einde van het boekjaar t.o.v. de dieren aanwezig in het begin van het boekjaar. De waarde van fokdieren wordt gewaardeerd aan een tabelwaarde. De waarde van het gebruiksvet wordt gewaardeerd aan de marktwaarde op 31 december.

v. Gewassen

Verkoop gewassen:

De waarde van de verkochte gewassen. Ook de in het huishouden gebruikte gewassen en de gewassen die op het bedrijf zelf werden gebruikt, als zaai- en pootgoed, krachtvoeder of grondstof voor neventakken komen hier voor. Ook de inventarisverschillen worden hier geboekt. De opbrengsten van het vorige boekjaar worden niet mee opgenomen (uitzondering: suikerbieten).

Suikerbieten. Daar wordt er telkens teruggerekend: de opbrengst van het vorige boekjaar die pas een boekjaar later bekend is, wordt effectief bij de verkoop van het vorige boekjaar geteld. Als deze bijkomende opbrengst nog niet bekend is, wordt er rekening gehouden met een raming. Omvat ook de pulpvergoeding.

Chicorei: Naargelang men levert in België of Nederland zitten de kosten voor zaai- en pootgoed al dan niet in de verkoopprijs vervat. Om de opbrengsten vergelijkbaar te maken, zijn de kosten voor zaad en pootgoed bij de bedrijven waar die apart aangerekend wordt, afgetrokken van de verkoopprijs. Op die manier komen er geen zaai- en pootgoedkosten voor bij de chicoreibedrijven en zijn alle verkoopprijzen vergelijkbaar.

Vlas: Omvat de verkoop van zowel zaad als de vezel.

familiaal arbeidsinkomen van het rundvee geen eigen loon van de ruwvoerders en worden bij het bruto saldo geen vaste kosten van de ruwvoederuitbating meegerekend.

Bijproducten (inclusief aangekocht ruwvoeder): is de waarde van de eigen en aangekochte plantaardige bijproducten (stro, hooi, perspulp, enz.) die werden verbruikt tijdens het boekjaar. Ook het aangekochte ruwvoeder komt voor onder deze post. (Opgelet: bij kengetal krachtvoeder incl. bijproducten worden de aangekochte ruwvoerders niet mee opgenomen.)

Energie: Energiekosten worden onderverdeeld in energiekosten verwarming en energiekosten niet-verwarming. Als de energiekosten voor verwarming geen noemenswaardig aandeel innemen, worden de energiekosten samengenomen.

Dierenartskosten: De kosten voor de diergeneeskundige zorgen, inclusief de kosten voor de geneesmiddelen, KI-kosten en dekgelden worden hier niet meegeteld.

KI-kosten: Bevat alle kosten voor kunstmatige inseminatie en dekgelden. Ook de KI-bons en de kosten voor sperma bewaard op het bedrijf worden hieronder geboekt. Als het niet als aparte post voorkomt, worden de kosten opgenomen bij overige variabele kosten. KI-kosten worden aan de koeien en niet aan de vaarzen doorgerekend.

Mestafzet: Bevat de kosten voor mestafzet en mestheffing. Ook de kosten voor het afvoeren van dierlijke mest zitten hieronder. Vanaf BJ2020 worden de kosten voor spreiden en transporteren van eigen mest ook hier mee opgenomen, daarvoor zaten deze bij werk door derden (en dus bij de overige variabele kosten)

Overige variabele kosten:

Hierin zitten alle kosten die niet apart voorkomen op resultatenrekening. Dit zijn o.a.:

Diverse kosten aan vee. De som van kosten voor Sanitel, melkcontrole, kadaverophaling, sanitair fonds, voeder- en mestontledingen, strooisel, verzekering dieren, onderhoudsproducten voor vee en dergelijke.

Verkoopkosten. De som van de kosten voor commissielonen, afzetfondsen, bijdrage actiefonds en IVM, controlekosten bij verkoop en overige verkoopkosten.

Seizoensarbeid. Lonen betaald aan seizoensarbeiders

Werk door derden (loonwerk): Hierin zitten de kosten voor werken uitgevoerd door loonwerkers met hun eigen machines. Ook de huur van machines wordt meegerekend bij werk door derden.

Voor rundvee zitten ook de eventuele mestkosten en de opbrengsten van verkoop organische mest, en de kosten voor in- en uitgeschaard vee (kosten betaald voor de opvang van dieren in eigendom bij derden) bij de overige variabele kosten. De huur van quota (kwam enkel voor in het verleden) zit ook bij de overige variabele kosten.

Bij vleesvarkens onder contract wordt er bij de variabele kosten enkel uitsplitsing gemaakt naar energie- en mestkosten. Alle andere kosten worden geboekt onder overige variabele kosten, maar deze zijn eerder beperkt omdat een aantal belangrijke kosten in het contract vervat zitten.

ii. Gewassen

Zaad- en pootgoed is de kostprijs voor aangekocht zaad, poot- en plantgoed, verbruikt voor de oogst opgenomen in het beschouwde boekjaar. Deze rubriek omvat ook de waarde van zaad, poot- en plantgoed van eigen bedrijf, verbruikt voor de oogst opgenomen in het beschouwde boekjaar.

De kosten voor jonge bomen en struiken voor de aanleg van nieuwe fruitpercelen zitten hierin niet vervat. Deze worden als investering beschouwd.

De vergoeding voor eigen arbeid is een weergave van de (niet-betaalde) familiale arbeid die verricht wordt door de landbouwer en eventuele meewerkende gezinsleden. Die wordt berekend door de arbeidsuren opgegeven door de landbouwer te vermenigvuldigen met een vaste arbeidsvergoeding per uur (i.e. een uurloon). Het uurloon wordt bepaald op basis van de minimumlonen vastgesteld door het Nationaal Paritair Comité voor de land- en tuinbouw, verhoogd met de sociale lasten.

Vergoeding eigen arbeid ruwvoerders

De toegerekende lonen die verbonden zijn aan de productie van ruwvoerders op het eigen bedrijf en die doorgerekend worden aan de dieren, inclusief proportioneel deel van de inventarisverschillen.

2.2.3 Delers

De waarden van de resultatenrekeningen worden steeds uitgedrukt in euro per deler. Voor bepaalde bedrijfstakken worden de resultatenrekeningen voorgesteld door verschillende delers (bv. melkkoeien: euro per gemiddeld aanwezig dier en euro per 100 liter melk).

Gemiddeld aanwezig dier is het gemiddelde aantal dieren van de desbetreffende bedrijfstak, berekend aan de hand van het aantal dagen dat de dieren op het bedrijf aanwezig waren.

Afgeleverd dier is de som van het aantal verkochte dieren en de dieren die overgingen naar een andere diercategorie (bv. big naar vleesvarken).

100 kg verkocht dier is de hoeveelheid levend gewicht van de verkochte dieren uitgedrukt per 100 kg.

100 kg vleesproductie is de hoeveelheid geproduceerd vlees van dieren, uitgedrukt per 100 kg en berekend op basis van de gewichten van volgende veebewegingen: verkoop + eindinventaris + sterfte – aankoop – geboorte – begininventaris.

100 kg melk (FPCM) is de hoeveelheid geproduceerde, vet en eiwit gecorrigeerde, melk uitgedrukt per 100 kg. FPCM = Fat and Protein Corrected Milk.

1000 verkochte eieren is het totaal aantal verkochte consumptie-eieren tijdens het boekjaar

m²hokoppervlakte is de oppervlakte exclusief de ruimte die niet toegankelijk is voor de kuikens (ingang e.d.), maar inclusief de ruimte van de voeder- en drinkbakken.

Beteelde oppervlakte is de totale beteelde oppervlakte, ingenomen door het gewas. Voor akkerbouwgewassen, voedergewassen, fruit en groenten wordt de beteelde oppervlakte uitgedrukt in ha.

Productiviteit	Definitie
Percentage verkochte biggen	Het aantal verkochte biggen, gedeeld door het totale aantal afgeleverde biggen (verkochte biggen + intern overgebrachte biggen)
Gemiddeld gewicht verkochte biggen	Het gemiddelde gewicht van alle verkochte biggen tijdens het boekjaar
Gemiddelde waarde verkochte biggen	De gemiddelde waarde van alle verkochte biggen tijdens het boekjaar
Sterftepercentage zeugen	Het aantal gestorven zeugen, gedeeld door het gemiddelde aantal aanwezige zeugen
Voeder en groei	Definitie
Hoeveelheid krachtvoeder per zeug	Het totale aantal kg verbruikt krachtvoeder (aangekocht en eigen bedrijf) door zeugen, beren, opfokzeugen en opfokberen, gedeeld door het gemiddelde aantal aanwezige zeugen
Dagelijks krachtvoederverbruik per zeug	Het totale aantal kg verbruikt krachtvoeder (aangekocht en eigen bedrijf) door zeugen, beren, opfokzeugen en opfokberen, gedeeld door 365 maal het gemiddeld aantal aanwezige zeugen
Hoeveelheid krachtvoeder per afgeleverde big	Het totale aantal kg verbruikt krachtvoeder (aangekocht en eigen bedrijf) door biggen, gedeeld door het aantal afgeleverde biggen
Dagelijks krachtvoederverbruik per big	Het totale aantal gram verbruikt krachtvoeder (aangekocht en eigen bedrijf) door biggen, gedeeld door 365 maal het gemiddelde aantal aanwezige biggen
Prijs krachtvoeder zeugen	De totale waarde van de verbruikte krachtvoerders (aangekocht en eigen bedrijf) door zeugen, gedeeld door de hoeveelheid ton verbruikte krachtvoerders (aangekocht en eigen bedrijf) door zeugen
Prijs krachtvoeder biggen	De totale waarde van de verbruikte krachtvoerders (aangekocht en eigen bedrijf) door biggen, gedeeld door de hoeveelheid ton verbruikte krachtvoerders (aangekocht en eigen bedrijf) door biggen
Dagelijkse groei biggen	Het gewicht in gram van de totale vleesproductie van biggen, gedeeld door 365 maal het gemiddelde aantal aanwezige biggen. De totale vleesproductie = gewichten van alle verkopen + sterfte + overgangen uit + eindinventaris - begininventaris - aankopen - gewicht levend geboren biggen (tegen 1 kg per big)

Vleesvarkens

Productiviteit	Definitie
Gemiddeld gewicht opgezette biggen	Het gemiddelde gewicht van alle opgezette biggen tijdens het boekjaar
Waarde opgezette biggen	De totale waarde van de opgezette biggen (aangekochte vleesvarkens + intern overgebrachte vleesvarkens), gedeeld door het totale aantal opgezette biggen (aangekochte vleesvarkens + intern overgebrachte vleesvarkens)
Dagelijkse groei vleesvarkens	Het gewicht in gram van de totale vleesproductie van vleesvarkens, gedeeld door 365 maal het gemiddelde aantal aanwezige vleesvarkens. Het gewicht van de totale vleesproductie is het gewicht van verkochte en gestorven vleesvarkens + gewicht van intern overgebrachte biggen (overgangen IN) + het gewicht op eindinventaris, verminderd met het gewicht van vleesvarkens op begininventaris, het gewicht van de aangekochte vleesvarkens en de intern overgebrachte vleesvarkens (overgangen UIT).
Mestduur	Het gemiddelde aantal dagen voor het afmesten van een vleesvarken. Het wordt berekend door de gemiddelde gewichtsaanwas in kg van de vleesvarkens te delen door 1000 maal de groei per dag in gram. De gemiddelde gewichtsaanwas is het gemiddelde gewicht van de verkochte vleesvarkens, verminderd met het gemiddelde gewicht van de inkomende vleesvarkens (aangekochte en intern overgebrachte biggen).
Rotatiecoëfficiënt	365 gedeeld door de mestduur in dagen
Sterftepercentage vleesvarkens	Het totale aantal gestorven vleesvarkens, gedeeld door het aantal opgezette vleesvarkens. Het aantal opgezette vleesvarkens is het totaal van het aantal aangekochte vleesvarkens en het aantal intern overgebrachte vleesvarkens (van biggen).
Gemiddeld gewicht verkochte vleesvarkens	Het totale gewicht in kg van werkelijk verkochte vleesvarkens, gedeeld door het aantal verkochte vleesvarkens
Waarde verkochte vleesvarkens per kg (verkoopprijs)	De totale waarde in euro van werkelijk verkochte vleesvarkens, gedeeld door het gewicht in kg van het totale aantal verkochte vleesvarkens
Gewichtsaanwas vleesvarken	Het gemiddelde gewicht van verkochte vleesvarkens (het totale gewicht in kg van werkelijk verkochte vleesvarkens, gedeeld door het aantal verkochte vleesvarkens), verminderd met het gemiddelde gewicht van de inkomende vleesvarkens (aangekochte en intern overgebrachte biggen)

//

Productiviteit vleesvee	Definitie
Sterftepercentage vaarzen zoogkoeien (> 1 maand)	Het aantal gestorven vaarzen zoogkoeien (ouder dan één maand) tijdens het boekjaar, gedeeld door 100 maal het gemiddelde aantal aanwezige vaarzen zoogkoeien (vanaf leeftijd van één maand)
Sterftepercentage kalveren zoogkoeien (< 1 maand)	Totaal aantal gestorven (inclusief doodgeboren) stieren en vaarzen van zoogkoeien jonger dan 1 maand, gedeeld door 100 maal het aantal geboren (doodgeboren + levend) stieren en vaarzen van zoogkoeien
Percentage levend geboren kalveren zoogkoeien	Het aantal levend geboren kalveren (stieren en vaarzen) uit zoogkoeien en vaarzen zoogkoeien, gedeeld door 100 maal het totale aantal geboren (inclusief doodgeboren) kalveren (stieren en vaarzen) uit zoogkoeien en vaarzen zoogkoeien
Leeftijd verkochte stieren zoogkoeien (> 1 jaar)	De totale leeftijd in maanden van al de verkochte stieren zoogkoeien (verkocht op leeftijd ouder dan 1 jaar), gedeeld door het totale aantal verkochte stieren van zoogkoeien op leeftijd ouder dan 1 jaar
Gewicht verkochte stieren zoogkoeien (> 1 jaar)	Het totale gewicht in kg van al de verkochte stieren zoogkoeien (verkocht op leeftijd ouder dan 1 jaar), gedeeld door het totale aantal verkochte stieren van zoogkoeien op leeftijd ouder dan 1 jaar
Verkoopprijs verkochte stieren zoogkoeien (> 1 jaar) per kg	De gemiddelde verkoopprijs per kg van al de stieren zoogkoeien, verkocht op een leeftijd van meer dan 1 jaar
Leeftijd verkochte vaarzen zoogkoeien (> 1 maand)	De totale leeftijd in maanden van al de verkochte vaarzen zoogkoeien (verkocht op leeftijd ouder dan 1 maand), gedeeld door het totale aantal verkochte vaarzen zoogkoeien op leeftijd ouder dan 1 maand
Leeftijd verkochte zoogkoeien	De totale leeftijd in jaren van al de verkochte zoogkoeien (inclusief noodslacht) gedeeld door het totale aantal verkochte zoogkoeien
Gewicht verkochte zoogkoeien	Het totale gewicht in kg van alle verkochte zoogkoeien (inclusief noodslacht), gedeeld door het totale aantal verkochte zoogkoeien
Verkoopprijs zoogkoeien per dier	De gemiddelde verkoopprijs per dier van al de verkochte zoogkoeien (inclusief noodslacht)
Verkoopprijs zoogkoeien per kg	De gemiddelde verkoopprijs per kg (levend gewicht) van al de verkochte zoogkoeien (inclusief noodslacht)
Kostprijs vaars zoogkoe (excl. eigen arbeid)	Gemiddelde van alle kosten (excl. eigen arbeid) per GAD vaars zoogkoe. De kosten worden gedeeld door (12 * leeftijd eerste kalving (maanden))
Voeders en groei vleesvee	

////////////////////////////////////

Productiviteit vleesvee	Definitie
Groei stieren zoogkoeien per dag (verkocht > 1 jaar)	De gemiddelde gewichtsaanwas in gram van verkochte stieren van zoogkoeien ouder dan 1 jaar, gedeeld door de gemiddelde leeftijd verkochte dieren ouder dan 1 jaar. De gemiddelde gewichtsaanwas is het gemiddelde gewicht van de verkochte stieren van zoogkoeien ouder dan 1 jaar - het gemiddelde gewicht bij geboorte.
Voeders en groei vleesvee	Definitie
Krachtvoederverbruik stieren zoogkoeien per dag	Het totaal aantal kg verbruikt (aangekocht en eigen bedrijf) krachtvoeder (exclusief bijproducten) tijdens het boekjaar door stieren zoogkoeien tijdens het jaar, gedeeld door 365 maal het gemiddelde aantal aanwezige stieren zoogkoeien
Prijs krachtvoeder voor stieren zoogkoeien	De totale waarde van de verbruikte (aangekocht en eigen bedrijf) krachtvoerders (exclusief bijproducten) door stieren zoogkoeien, gedeeld door de hoeveelheid ton verbruikte krachtvoerders door stieren zoogkoeien

<u>Stieren zoogkoeien</u> Productiviteit stieren zoogkoeien	Definitie
Sterftepercentage stieren zoogkoeien (> 1 maand)	Het aantal gestorven vleesstieren (ouder dan één maand) tijdens het boekjaar, gedeeld door 100 maal het aantal opgezette stieren ouder dan 1 jaar. Het aantal opgezette stieren is gelijk aan het aantal dieren op begininventaris ouder dan 1 maand, de aangekochte ouder dan 1 maand en de dieren die geboren worden op het bedrijf en niet verkocht worden of sterven voor 1 maand.
Leeftijd verkochte stieren zoogkoeien (> 1 jaar)	De totale leeftijd in maanden van al de verkochte vleesstieren (verkocht op leeftijd ouder dan 1 jaar), gedeeld door het totale aantal verkochte vleesstieren op leeftijd ouder dan 1 jaar
Gewicht verkochte stieren zoogkoeien (> 1 jaar)	Het totale gewicht in kg van al de verkochte vleesstieren (verkocht op leeftijd ouder dan 1 jaar), gedeeld door het totale aantal verkochte vleesstieren op leeftijd ouder dan 1 jaar
Verkoop prijs verkochte stieren zoogkoeien (> 1 jaar) per kg	De gemiddelde verkoop prijs per kg van al de vleesstieren, verkocht op een leeftijd van meer dan 1 jaar
Voeders en groei stieren zoogkoeien	
Groei stieren zoogkoeien per dag (verkocht > 1 jaar)	De gemiddelde gewichtsaanwas in gram van verkochte vleesstieren ouder dan 1 jaar, gedeeld door de gemiddelde leeftijd verkochte dieren ouder dan 1 jaar. De gemiddelde gewichtsaanwas is het gemiddelde gewicht van de verkochte vleesstieren ouder dan 1 jaar - het gemiddelde gewicht bij geboorte.

////////////////////////////////////

Stieren zoogkoeien Productiviteit stieren zoogkoeien	Definitie
Krachtvoederverbruik stieren zoogkoeien per dag	Het totaal aantal kg verbruikt (aangekocht en eigen bedrijf) krachtvoeder (exclusief bijproducten) tijdens het boekjaar door vleesstieren tijdens het jaar, gedeeld door 365 maal het gemiddelde aantal aanwezige vleesstieren
Prijs krachtvoeder voor stieren zoogkoeien	De totale waarde van de verbruikte (aangekocht en eigen bedrijf) krachtvoerders (exclusief bijproducten) door vleesstieren, gedeeld door de hoeveelheid ton verbruikte krachtvoerders door vleesstieren

Aankoop vleesstieren

Indicator	Definitie
Sterftepercentage 'aankoop vleesstieren' (> 1 maand)	Het aantal gestorven 'aankoop vleesstieren' (ouder dan één maand) tijdens het boekjaar, gedeeld door 100 maal het aantal opgezette stieren ouder dan 1 jaar. Het aantal opgezette stieren is gelijk aan het aantal dieren op begininventaris ouder dan 1 maand, de aangekochte ouder dan 1 maand en de dieren die geboren worden op het bedrijf en niet verkocht worden of sterven voor 1 maand.
Krachtvoederverbruik 'aankoop vleesstieren' per dag	Het totaal aantal kg verbruikt (aangekocht en eigen bedrijf) krachtvoeder (exclusief bijproducten) tijdens het boekjaar door 'aankoop vleesstieren' tijdens het jaar, gedeeld door 365 maal het gemiddelde aantal aanwezige 'aankoop vleesstieren'
Prijs krachtvoeder voor 'aankoop vleesstieren'	De totale waarde van de verbruikte (aangekocht en eigen bedrijf) krachtvoerders (exclusief bijproducten) door 'aankoop vleesstieren', gedeeld door de hoeveelheid ton verbruikte krachtvoerders door 'aankoop vleesstieren'

Slachtpluimvee

Rondegegevens	Definitie
Hokoppervlakte (netto m ²)	De gemiddelde hokoppervlakte in m ² van al de ronden waarvan de slachtkuikens tijdens het boekjaar verkocht werden
Aantal ronden slachtpluimvee	Het aantal ronden waarvan de slachtkuikens tijdens het jaar verkocht werden
Opgezette slachtkuikens	Het gemiddelde aantal aangekochte slachtkuikens van al de ronden waarvan de slachtkuikens tijdens het boekjaar verkocht werden
Aankoopprijs slachtkuikens	De totale waarde van de aangekochte slachtkuikens, gedeeld door het aantal aangekochte slachtkuikens
Bezetting bij opzet	Het gemiddelde aantal slachtkuikens aangekocht per ronde, gedeeld door de hokoppervlakte in m ²

Rondegegevens	Definitie
Voederkost per kg vleesproductie	De totale waarde in euro van het verbruikt krachtvoeder (aangekocht en eigen bedrijf) door slachtpluimvee gedeeld door de totale groei van slachtpluimvee in kg. De totale groei wordt hierbij berekend door het gewicht van verkochte en gestorven dieren en het gewicht op eindinventaris te verminderen met het gewicht van de dieren op begininventaris en het gewicht van de aangekochte slachtkuikens.

Voeders en groei	Definitie
Voederconversie	Het totaal aantal kg verbruikt krachtvoeder (aangekocht en eigen bedrijf) door slachtpluimvee gedeeld door de totale groei van slachtpluimvee in kg. De totale groei wordt hierbij berekend door het gewicht van verkochte en gestorven dieren en het gewicht op eindinventaris te verminderen met het gewicht van de dieren op begininventaris en het gewicht van de aangekochte slachtkuikens.
Productiegetal slachtpluimvee	Groei per dag in grammen vermenigvuldigd met het overlevingspercentage (1 - sterftepercentage) gedeeld door 10 maal de voederconversie. Geeft weer in welke mate een optimale technische prestatie wordt behaald rekening houdende met uitval, groei en voederconversie.

Legpluimvee

Productiviteit	Definitie
Aantal verkochte consumptie eieren per gemiddeld aanwezige leghen per jaar	Het totaal aantal verkochte consumptie eieren per gemiddeld aanwezige leghen
Verkoopprijs consumptie eieren per 100 stuks	De gemiddelde verkoopprijs per 100 verkochte consumptie eieren
Aankooprijs leghennen per stuk	De gemiddelde aankooprijs van de aangekochte leghennen
Verkoopprijs soepkippen	De gemiddelde verkoopprijs van de verkochte leghennen (soepkippen)
Sterftepercentage leghennen (basis BI + aankoop)	Aantal gestorven leghennen ten opzichte van het aantal opgezette dieren (begininventaris + aangekochte dieren)
Legpercentage	Het totaal aantal verkochte eieren gedeeld door de 365 maal de gemiddelde veebezetting. Het percentage van de aanwezige leghennen dat per dag een ei legt.

////////////////////////////////////

